

A csapatok vasúti szállításának megszervezése hadműveleti körülmények között

Fazekas Imre alezredes

A fegyveres küzdelem során a csapatok hadműveletével és harcával kapcsolatos tevékenységben továbbra is fontos szerepet tölt be – a csapatmozgások közül – a vasúti szállítás. A csapatok vasúti szállítására általában akkor kerülhet sor, ha a leküzdendő távolság a csapatok átlagos napi meneteljesítményétől (250–300 km) nagyobb távú. A kialakult hivatalos nézetek szerint 800 km-ig történő távolság leküzdése előnyös a kombinált csapatmozgással. A csapatok azon részének, amely nehéz technikával rendelkezik, a vasúton való szállítása a kedvező, míg az állomány többi része a szállítással összehangolt menetet hajt végre. A 800 km-nél hosszabb szállítási távolságon célszerű a teljes állománynak a vasúton való szállítása. Az ÁHKSZ időszakában már 50–100 km távolságra is gazdaságos a csapatok vasúti szállítása.

A vasúti szállítások tervezéséhez – szervezéséhez – és végrehajtásához szükséges alapismeretek

A szállítóvonal fogalma, jellemzése

Az egység (magasabbegység) számára kijelölt, előkészített és berendezett berakó körletet (BK), berakó állomást (BÁ) és kirakó körletet (KK), kirakó állomást (KÁ) összekötő vasútvonalak a műtárgyakkal és berendezéscikkkel együtt képezik a szállítóvonalakat.

Szállítóvonalak a műszaki kiépítettségük, felépítményük, vonalvezetésük és forgalmi viszonyaik alapján lehetnek: fő- és mellékvonalak.

Fővonalak azok a vasútvonalak, amelyeken gyorsvonatok közlekedhetnek, a vasútvonal kiépítettsége lehetővé teszi a 120 tengelyes 1500 tonna bruttó súlyú katonavonatok korlátozás nélküli közlekedését, a vasúti kocsik 20 tonna tengelynyomásig rakhatók meg.

Mellékvonalak azok a vasútvonalak, amelyeken a személyvonatok közlekedtetetők, a vonalon korlátozás nélkül általában 60–80 tengelyes katonavonatok továbbíthatók, a vasúti kocsik 13 t tengelynyomásig rakhatók meg. A fővonal közlekedésről mellékvonalra történő átrérés esetén, ha a különböző vasúti kocsik raksúlyuk 80% fölött vannak kihasználva (pl. ha a fedett vasúti kocsiba 15–17 tonnánál több anyag, vagy a 4 tengelyes 50 t raksúlyú vasúti kocsira 1

db harckocsi, illetve 6 tengelyes 80 t raksúlyú vasúti kocsira 2 db harckocsi van elhelyezve) *tilos* továbbítani, azaz ki- vagy átrakást kell végrehajtani. Ezért a gyors szállítás érdekében a katonavonatokat úgy kell tervezni, hogy a rendeltetési állomásig közlekedtetetők legyenek.

A berakó (kirakó) állomás fogalma és elemei

A csapatok, intézetek csapat- és anyagszállítmányainak be- és kirakására szolgáló objektumokat, azok berendezéseit és műtárgyainak összességét be- vagy kirakó állomásnak nevezzük (1. sz. ábra). A berakó (kirakó) állomás azonban nem feltétlenül csak vasútállomás lehet, hanem lehet iparvágány, vagy nyíltvonal a rakodásra alkalmassá tett területtel. A vasútállomáson létesített berakó (kirakó) állomáshoz tartoznak: a rakodó vágány (vágányok), állandó jellegű rakodók, rakterület, szükség rakodó építéséhez anyagok, az állomás belső- és az állomáshoz vezető közúthálózatok, rakodási terület megvilágítás, vízvételzési lehetőség, vasútüzemi híradó összeköttetés, valamint a személyi állomány védelmét szolgáló tábori, vagy állandó jellegű óvóhely és latrina.

A berakó (kirakó) állomással szemben támasztott követelmények

– az ellenség várható atomcsapásainak célpontjaitól, valamint a berakó (kirakó) állomások egymástól kellő távolságra legyenek;

– az állandó jellegű létesítmények tegyék lehetővé az olyan mérvű bővítést, hogy az a szükséges mennyiségű katonavonatokat be- és kirakását biztosítsa;

– a berendezéseik biztosítsák a szállításra kerülő alegységek technikájának a be- vagy kirakását, 120 tengelyes vonatok lehetőleg – egyszerre történő beállítását, rendelkezzenek megfelelő rakodási eszközökkel;

– szükség esetén biztosítsák a nyíltvonalai rakodási lehetőséget, valamint több üres szerelvény tárolását;

– az állandó és ideiglenes jellegű berendezések tegyék lehetővé a különböző fegyvernemek és szakcsapatok gyors és folyamatos rakodását, az alegységek szükséges mérvű kiszolgáltatását.

A berakó (kirakó) állomások eleminek, tartozékainak meglétére és alkalmazhatóságára a rakodás előtt végrehajtásra kerülő szemrevételezés alkalmával a csapat törzsének külön figyelmet kell fordítania. Amennyiben a szükséges elemek és tartozékok nincsenek meg, intézkedni kell a létrehozásukra, illetve más be- vagy kirakó állomás kijelölésére. A berakó (kirakó) állomáson naponta 2–6 katonavonat rakodásával számolhatunk.

A berakó (kirakó) körlet fogalma, jellemzése

A rakodásra alkalmassá tett berakó (kirakó) állomásokat, a berakó (kirakó) állomásokat összekötő vasútvonalakat, a berakó (kirakó) állomások előtt (mögött) levő készenléti (várakozási) helyeket, az azokat összekötő közúthálózatoknak összességét, az alegységek várakozási (gyülekezési) körletét berakó (kirakó) körletnek nevezzük (2. sz. ábra).

A vasútvonalszakaszok jellegétől függően a berakó (kirakó) körletek lehetnek:

– vonalas, (egy vasútvonalra létrehozott körletek);

– kombinált. (egymáshoz csatlakozó vasútvonalon létrehozott körletek).

A berakó (kirakó) körletek rendeltetésük szerint lehetnek:

– fő körletek, amelyben megszervezzük és végrehajtjuk a csapatok be- vagy kirakását;

– tartalék körletek, amelyeket a fő körlet használhatatlansága esetén vesznek igénybe, de szintén elő kell készíteni;

– színlelt körletek, amelyeket a csapatok be- vagy kirakásának a színlelésére, az ellenség megtévesztésére készítenek elő.

A berakó (kirakó) körlet rakodási kapacitása gyakorlatilag a berakó (kirakó) állomások rakodási lehetőségeinek az összegével határozható meg, de legalább 25% tartalékképzés számításvételével.

Ürszelvény fogalma és ismeretének gyakorlati jelentősége

A vasúti vágány mellett és fölött szabadon tartandó térnek a pályára merőleges keresztmetszetét, amelyben a szabad közlekedés biztosítása céljából semmiféle építménynek, tárgynak, anyagnak beérnie nem szabad, ürszelvénynek nevezzük (3. sz. ábra).

Az ürszelvény ismeretére azért van szükség, mert a berakásra kerülő csapatok alegységi szükség esetén bevonásra kerülhetnek a berakó (kirakó) állomások előkészítési munkáiba. Ezen munkák során a legnagyobb feladatot a rakodók építése jelenti. Különöse jelentőséggel bír e feladat a nyíltvonali kirakások alkalmával, amikor is a vasútépítő szakember nem igen van a helyszínen, s a csapatoknak ott kell kirakodni. Ebben az esetben a rakodót úgy kell megépíteni, hogy az ürszelvény szabadon maradjon, vagyis az épített rakodó mellett a vonatba sorozott vasúti kocsik biztonságosan mozgathatók legyenek. A fogalom ismerete azért is szükséges, mert a vasúti szállítás alkalmával a csapatok anyagi eszközeinek egy része már a berakás előtt kiszállításra kerülhet a vasútállomásra és a rakodóvágányok mellé lerakásra kerülő anyagi eszközöket (ládákat) ez esetben úgy kell elhelyezni, hogy az ürszelvény mindig szabadon maradjon.

A rakszelvény fogalma és ismeretének gyakorlati jelentősége

A vasúti pályára érvényes ürszelvényen belül a járművekkel és a rakományal elfoglalható térnek a pályára merőleges keresztmetszetét, azaz, azon körül határolt területet, amelyből sem rakománynak, sem kocsialkatrésznek kiérnie nem szabad, rakszelvénynek nevezzük (3. sz. ábra).

Azon rakományokat (harc- és gépjárművek, technikai eszközök stb.), amelyeknek a méretei a rakszelvény méreteit meghaladják „rakminta” rakománynak nevezzük. A rakszelvényt meghaladó rakományok továbbításához szükséges adatokat a „Gördülőanyag számvetés”-sel együtt a vasút által rendszeresített nyomtatványon – amely tartalmazza a rakminta küldemény alapvető adatait – a katonai közlekedési szervek rendelkezésére kell bocsátani.

A katonavonat fogalma és a tervezésnél alapul szolgáló főbb adatai

Vasúton a katonai szállítmányok, részlegek és küldemények rendszeresített katonavonat kötelékben közlekednek. Azt a vonatot, amelynek állományaiba 20, vagy több – csapatokkal vagy katonai rakománnyal – megrakott vasúti kocsi (kétengelyes számításban) tartozik, katonavonatnak nevezzük. A katonavonatok szállítmányszámot kapnak, a berakásuktól, a szállítás alatt – egészen a kirakásukig mindennemű irányítás, parancsok, közlések továbbítása – a vonaton utazó szállítmányparancsnok részére – a szállítmányszám alapján kerül végrehajtásra.

A katonavonatok hosszát szabályozni kell, vagyis azt parancsban kell rögzíteni. A vonatok hossza mindig arányban áll a vonatba sorozott összes vasúti kocsik tengelyszámával, ezért az előljáró a vasúti szállításra vonatkozó intézkedésében nem a vonat hosszát rögzíti, hanem annak tengelyszámát.

A gyakorlatban a katonavonatok hosszának felső határát 120 tengelyben határozzuk meg. Ez azt jelenti, hogy a csapatok törzsei ennek megfelelő hosszúságú katonavonatokot tervezhetnek. A tervezésnél figyelembe kell venni, hogy amennyiben 2 tengelyes kocsikon kívül 4, vagy 6 tengelyes kocsik is besorolásra kerülnek, akkor a vonat 120 tengelyének meghatározásakor a 4 és 6 tengelyes kocsik 3 tengellyel kerülnek számításba vételre. A szállítási költségek természetesen a tényleges tengelyek darabszáma alapján kerülnek kiegyenlítésre. A biztonságos közlekedés megkívánja a vonatok súlyának a rögzítését is.

A vonatba besorozott vasúti kocsik önsúlyainak és rakományainak összessége tonnában kifejezve képezi a vonatsúlyt. A fentiekből eredően a szállítmányparancsnokoknak a szállításra kerülő technikai eszközök súlyadatait ismerni kell és azt a katonavonatot továbbításához a „Katonai szállítmánylevél”-en rögzíteni kell. A gyakorlatban a képzendő (képezhető) katonavonatot felső súlyhatára 1500 tonnájáig terjedhet.

*A magasabbegység-parancsnok előzetes intézkedése és parancsa
– kombinált csapatmozgás esetén – a vasúti szállításra*

A csapatok mélységből történő előrevonása, átcsoportosítása (MN viszonylatában) általában kombinált csapatmozgással kerül végrehajtásra. A nehéz technikával felszerelt egységek (alegységek) vasúti szállítással, a könnyű technikával felszerelt egységek (alegységek) alapvetően menettel oldják meg feladatukat. Az előrevonásra, átcsoportosításra – kombinált csapatmozgásra – egy egységes, átfogó intézkedés vagy parancs kerül kidolgozásra.

A vasúti szállításra vonatkozó előzetes intézkedés (vagy parancs) az egészről mint rész kerül kiadásra, amelyet csak a konkrétan érdekelt egységek (alegységek) kapnak meg. A vasúti szállításra kerülő egységek törzsei – a szállításra vonatkozóan – az előljáró parancsnokságtól rendszerint előzetes intézkedést kapnak.

Az előzetes intézkedés tartalma

Az előzetes intézkedés tartalmát tekintve magában foglalja azokat a konkrét intézkedéseket a feladatra, amelyeknek birtokában az egység megkezdheti a munkáját a szállításra vonatkozó parancs megérkezéséig. Az előzetes intézkedésnek olyan információkat kell tartalmaznia, amelynek a módosítására később lehetőleg ne kerüljön sor. Ennek egy célszerű változata:

- a kialakult általános helyzet ismertetése;
- az előrevonás, átcsoportosítás módja, kombinált csapatmozgás, vagy csak vasúti szállítás;
- az élszállítmány indulásának tervezett ideje;
- a vonatképzéssel kapcsolatos követelmények (típuszerelvény és annak összetétele);
- amennyiben ismeretes, a berakó körlet és annak berakó állomásai;
- az illetékes katonai közlekedési szervek megnevezése, telpülésének helye és ideje;
- a berakásszabályozó tiszt neve és az összeköttetés módja.

Adott esetekben az előjáró előzetes intézkedése el is maradhat, ilyenkor a csapatmozgás, illetve a csapatok vasúti szállításának megszervezése és tervezése közvetlenül a parancs elrendelésével veszi kezdetét.

A vasúti szállításra vonatkozó parancs tartalma

A magasabbegység (egység) szállítási parancsának alapját az előjáró parancsnok parancsa, a parancsnok elhatározása, a magasabbegység (egység) berakási terve, valamint a katonai közlekedési szervektől kapott információk képezik. A szállításra vonatkozó parancs általában a következőket tartalmazza:

– tájékoztatás az általános helyzetről, az ellenség jelenlegi vagy várható tevékenységéről olyan mértékben, amennyire a be- és kirakást, illetve a szállítmány továbbítását befolyásolja;

– a vasúti szállítás célját, az átcsoportosítás után az egységre váró feladatokat;

– vasúti szállításra a készenlét időpontját;

– az egységek számára biztosított katonavonatok mennyiségét (darabszámát) és a csapatszállítmányok számozását (szállítmány-csoportokat);

– a vasúti szállítás napi ütemét és az élszállítmány indulásának idejét;

– a berakásszabályozó tiszt nevét, rendfokozatát, működésének helyét és idejét, a vele való összeköttetés lehetőségét;

– a fő és tartalék berakó körlet, ezen belül a várakozási körleteket, a berakó állomásokat, az összekötő úrvonalakat;

– a szállítóvonalat részben vagy egészben, ha ismeretes a kirakó körletet is;

– a szállítás sorrendjét esetleg az előre szállítandó alegység megnevezését;

– a be- és kirakásnál együttműködő közlekedési szervek megnevezését, települési helyét, idejét, velük az összeköttetés lehetőségét (BKKP, BAKP, átmenő VKP., KKKP) a kapcsolat felvételének idejét;

– a berakás, szállítás és kirakás alatti összeköttetés lehetőségét és rendjét;

– a közutak és egyes körletek igénybevételének rendjét;

– a szállítással kapcsolatos anyagi, egészségügyi és technikai biztosítás feladatait;

– a szállítás idejére az őrzés-védelem, légvédelem és a tömegpusztító fegyverek elleni védelem megszervezésével kapcsolatos feladatokat;

– parancsnok tartózkodási helyét;

– jelentések felterjesztésének határidejét;

– annak a szállítmánynak a számát, amelyben a harcálláspont és a hadtáp vezetési pont kerül elszállításra.

A szállításra vonatkozó parancs tartalma nem sablon, a felsoroltakon kívül – a szállításhoz nélkülözhetetlen – más adatokat is tartalmazhat, vagy a felsoroltak közül valamilyen adatot nem birtoklunk, akkor el is maradhat.

Az egységparancsnok és törzsének feladatai a vasúti szállításra vonatkozó előzetes intézkedés, valamint a parancs vétele után

Feladatok az előzetes intézkedés vétele után

A parancsnok magához rendeli a helyetteseit, illetve azokat a személyeket, akiket bevonásra tervez a feladat megszervezése során (törzsfőnököt, a politikai-, hadtáp- és technikai helyetteseit):

- ismerteti az előzetes intézkedés tartalmát;
- kijelöli az egység berakásszabályozó tisztjét;
- meghatározza részére a várható szállítási parancs megérkezéséig végzendő feladatokat; és *intézkedik*
- az operatív csoport létrehozására és összetételére;
- a gördülőanyag-számvetés kidolgozására, vagy annak pontosítására, az egység berakási terv kidolgozására, illetve a típus szerelvény szerinti összeállítására;
- megfelelő időben az előzetes intézkedés kiadására az alárendeltek részére, harc- és gépjárművek felkészítésére, a szállítmánnyal kapcsolatos különböző okmányok elkészítésére; (az előzetes intézkedést a törzsfőnök állítja össze és általában ő adja ki);
- a katonai közlekedési szervekkel való kapcsolat felvételére.

Az operatív csoport a berakásszabályozó tiszt irányításával kialakítja a szállítmány célszerű összeállítását úgy, hogy az alegységek lehetőleg szervezetenként egyben maradjanak és a kirakás után is képesek legyenek önálló harctevékenységet folytatására.

A parancsnok feladata a szállítási parancs vétele után

A *feladatátvitelés*, amely a parancs elemzéséből és tökéletes megértéséből áll. Meg kell érteni az egység helyét és szerepét a magasabbegység tevékenységében. A szállítás előtt és után milyen feladat vár az egységre, a kombinált csapatmozgás végrehajtása során kikkel kell együttműködni.

Az *időszámvetésben* rögzíti az előkészítésre és a feladat végrehajtására, valamint a szállítmányparancsnokok részére biztosított időt, továbbá a feladat végrehajtását behatároló kiinduló időpontokat:

- a szállítási parancs vételének idejét;
- a szállításra való készenléti időt;
- az élszállítmány indulásának idejét;
- a berakás kezdetének és befejezésének idejét;
- az elhatározás jelentésének idejét;
- a tervek jóváhagyásának idejét;
- az elhatározásának kihirdetési idejét, valamint
- a jelentések felterjesztésének idejét.

A csapat elszállításának összidőszükségletét megállapíthatja az alábbi összefüggés alapján:

$$T_{sz} = t_{be} + \frac{L}{v_u} + (N-1) I + t_{ki} \text{ (óra)}$$

Ahol: T_{sz} – a szállítási feladat közvetlen végrehajtásához szükséges idő órában;

t_{be} – az első szállítmány berakásához szükséges idő órában;

L – a szállítójárművonala hossza kilométerben;

v_u – a katonavonat utazási sebessége km/ó (20–25 km/ó);

$N-1$ – az elszállításra kerülő katonavonatok száma darabban, eggyel csökkentve;

I – a szállítójárművonalon két egymást követő katonavonatok közötti időtartam órában;

t_{ki} – utóljára kirakó szállítmány kirakásának ideje órában.

A törzs tájékoztatása

A törzset tájékoztatja a kapott feladról, ha a szállítási parancsot nem előzte meg előzetes intézkedése, akkor végrehajtja mindazokat a feladatokat, amelyeket „Feladatok az előzetes intézkedés vétele után” címszó alatt meghatároztunk. Továbbá intézkedik a szemrevételezés végrehajtására, a berakási terv elkészítésére, a szállítás anyagi, egészségügyi és egyéb irányú biztosítására a szállítmányok technikai biztosításával kapcsolatos teendők ellátására.

Határozza meg azokat az intézkedéseket, rendszabályokat, amelyet azonnal kell foganatosítani, hogy az alárendeltek időben fel tudjanak készülni a feladatra.

A parancsnok helyzetmegítélése. A rendelkezésre álló adatok alapján tanulmányozza és értékeli az esetlegesen várható ellenség tevékenységét a berakás, szállítás és a kirakás alatt azt, hogy hogyan befolyásolja az egység tevékenységét és milyen intézkedéseket kell foganatosítani.

A konkrét feltételeknek megfelelően tanulmányozza a vasúti szállítás lehetőségeit, továbbá hogy milyen intézkedéseket kell foganatosítani a szállítások időbeni végrehajtására, az ütem növelésére.

Az elszállításra kerülő alegységek állapotát, helyzetét, lehetőségét, biztosítottság fokát.

Az előjáró által kijelölt körletet (várakozási körlet) berakó állomás területét, úthálózatát, az egység elhelyezésének lehetőségét, az egyes berakó állomások alkalmasságát a tervezett alegység berakására.

A meglévő és várható időjárási viszonyok hatását a szállítást végrehajtó alegységekre, berakás előtt, szállítás alatt és különös tekintettel a kirakás után, valamint az ezzel kapcsolatban kiadandó intézkedéseket.

A rossz látási és különböző időjárási viszonyok között végrehajtásra kerülő berakások folyamatosságának a legkedvezőbb feltételeit hogyan lehet biztosítani.

A különböző helyzetekben milyen összeköttetési lehetőségei vannak és azt hogyan tudják megvalósítani.

A helyzetértékelés alapján a parancsnok összegzi, hogy a rendelkezésre álló BA-ok biztosítják-e a napi rakodási ütemet. Kell-e intézkedéseket kiadni a bővítés növelésére, szükséggrakodók építésére annak érdekében, hogy a kívánt rakodási ütemet kielégítse.

Az egységparancsnok elhatározása

A parancsnoknak a kombinált csapatmozgásra vonatkozó elhatározás meghozatala előtt célszerű meghallgatni a fegyvernemi főnökök és a szolgálatiágvezetők jelentését, vagy csak a törzsfőnökök összesített jelentését veszi figyelembe, s jelentéseik alapján dönt a vasúti szállítás mikénti végrehajtására vonatkozóan.

Az elhatározás tartalmazza:

- mely alegységek kerülnek vasúton elszállításra és hány vonattal;
- a berakó körletet és a tartalék berakó körletet, valamint azok alapvető állomásait;
- az egyes berakó állomásokat és azok tartalék berakó állomásait, valamint azok igénybevételének feltételeit;
- az egyes berakó állomásokon berakásra kerülő alegységek megnevezését és a berakások sorrendjét;
- készenléti-, vagy a várakozási körletek elhagyásának rendjét;

- a berakás előtti készenléti helyeket;
- a menet – szállítás készenlét idejét;
- a berakásszabályozó tiszt nevét, rendfokozatát, működési idejét és tartózkodási helyét;
- anyagi, egészségügyi és technikai biztosítás rendjét;
- őrzés-védelem, légvédelem, tömegpusztító fegyverek elleni védelem és tűzvédelem rendszabályait;
- a vezetés és összeköttetés rendjét;
- melyik szállítmánnyal fog előre menni a kirakó körletbe.

A berakásszabályozó tiszt, az operatív csoport, továbbá az egység törzsének feladatai a szállítás tervezésének, szervezésének és végrehajtásának időszakában

A berakásszabályozó tiszt és az operatív csoport kijelölése és feladatai

A csapat vasúti szállításának tervezésére, szervezésére, a végrehajtás irányítására és a vasúti katonai közlekedési szervekkel való „munkakapcsolat” biztosítása céljából berakásszabályozó tiszt kerül kijelölésre. *A berakásszabályozó tiszt* olyan joggal és intézkedési hatáskörrel felruházott személy legyen, aki a szállításra kerülő kötelékek parancsnokai részére minden helyzetben és körülmények között – az egyszemélyi parancsnok nevében – intézkedéseket foganatosíthat és parancsot adhat ki. A személyét tekintve erre a funkcióra – helyzettől függően – legcélszerűbb *a törzsfőnököt kijelölni.*

A törzsfőnök mindenkor legyen kész jelenteni a parancsnoknak: a berakó állomások csapatok közötti elosztását; a berakás idejét és sorrendjét; a várakozási körlet elfoglalás és elhagyás útvonalát; a szállításbiztosítás és a megszervezés alapvető rendszabályait. A feladattisztázás időszakában rögzítse munkatérképen a berakó körletet, a csapatok diszlokációját, a szükséges vonatmennyiséget, a számításba vehető berakó állomásokat, a tartalék körletet és azok tartalék berakó állomásait, a hozzávezető utakat. A szállítvonal ismeretében határozza meg azokat a helyeket, ahol a szállítás során rombolással lehet számolni.

A vasúti szállítások megszervezésére, a szállítási tervek kidolgozására és az ellenőrzés végrehajtására operatív csoportot kell létrehozni. Az operatív csoportba olyan tiszteket kell beosztani, akik minden olyan alárendelt kötelékre vonatkozóan megbízható választ tudnak adni és intézkedőképesek, amelyek a vasúti szállításban érintve van.

Az operatív csoport parancsnoka általában a berakásszabályozó tiszt.

Az egység törzsének általános feladatai a csapatok vasúti szállítása alkalmával:

- az alegységek HKSZ-nek folyamatos fenntartása;
- helyzetről – clősorban az ellenségről, atomcsapásról és vegyi szennyezettségről, bakteriológiai fertőzésről, sugárszennyezettségről, romboltságról szóló adatok gyűjtése;
- a csapatszállítás megtervezése és a feladatok eljuttatása az alegységekhez;
- gördülőanyag és vonatszámvetés elkészítése;
- egység berakási tervének összeállítása;
- berakó körlet szemrevételezése;
- csapatszállítmány parancsnoki közegek részére átadandó okmányok kidolgozása;

- az egység vasúti szállításra vonatkozó parancsának elkészítése;
- a berakás előkészítésének és végrehajtásának ellenőrzése;
- a csapatszállítmány biztosításának és az alegységek vezetésének a megszervezése;
- a csapatszállítmány előkészítésének, végrehajtásának állandó ellenőrzése és segítése;
- berakás előtt az alegységek gyors kijuttatása a várakozási körletbe, majd időbeni gyors berakásának, továbbításának, kirakásának és a gyülekezési körletbe történő bejutásának a biztosítása;
- jelentések felterjesztése a szállítási feladatok végrehajtásáról és a bekövetkezett változásokról.

Gördülőanyag-számvetés elkészítése

A törzsnek állandóan rendelkezni kell különböző szállítási módokra kész szállítási számvetéssel, amelyet adott esetben csak pontosítani kell.

A számvetés elkészítésének módszerei:

- közvetlenül az alárendeltek igénybevétele nélkül az egység, magasabb-egység birtokában levő adatok alapján és a korábban elkészített terv szerint, vagy
- az alárendeltek bevonásával dolgozzák ki, ez időigényes, de pontosan tükrözi az adott helyzetet, a kocsisükségletet és az alegységek elhelyezését az egyes szállítmányokban;
- a különböző alegységek részére tervezett típuszerelvények alapján, így rövid időn belül elkészíthető és átadható a katonai közlekedési szervek részére, az esetleges pontosítások a Berakó állomás Katonai Parancsnokon keresztül történhet közvetlenül a berakások előtt, amikor a szállítmányparancsnok első alkalommal felveszi vele a kapcsolatot.

Bármely módszerrel történik is a számvetés elkészítése arra kell törekedni, hogy a gördülőanyag optimálisan legyen kihasználva.

A gördülőanyag-számvetés az egység valós állománya alapján tartalmazza: (1. sz. melléklet):

- az elszállításra kerülő alegységek megnevezését;
- a személyi állomány, haditechnika, gépjármű és külön kocsit igénylő anyagok megnevezését;
- részletezve az alegységek szállításához szükséges vasúti kocsikat típusonkénti bontással;
- kocsisükségletet összegeve, tengelyszám és elegysúly (rakomány és a vasúti kocsi önsúlya) szerint.

A gördülőanyag-számvetést az operatív csoport állítja össze, célszerű bevonnni ebbe a munkába a fegyvernemi főnököket is.

Az elkészített és pontosított gördülőanyag-számvetést a berakásszabályozó tiszt a Berakó Körlet Katonai Parancsnokkal való kapcsolatfelvétel első alkalomával mutassa be. Ez alkalommal tisztázzák a szállítással kapcsolatos elgondolást, a berakás várható körülményeit. A BKKP tájékoztatást ad arról, hogy az adott BK-en belül melyik állomásokar célszerű alap- és melyiket tartalék BA-nak kijelölni. Ismerteti az üres szerelvények összeállítására, berendezésére, beállítására vonatkozó elgondolást. A feladat egyeztetése után tisztázzák a szemrevételezés idejét, az összeköttetés fenntartásának a módját, a berakásszabályozó tiszt településének helyét és idejét.

Az egység berakási tervének az összeállítása

Az egység berakási terv elkészítésének alapja:

- az előjáró parancsnok parancsa;
- a parancsnok elhatározása;
- a szemrevételezés eredménye;
- a berakásra kerülő állomány összetétele;
- az egység feladata a kirakás végrehajtása után.

A berakási terv összeállításánál figyelembe kell venni:

- az alegységek várakozási körletét (készenléti körletét);
- a berakó állomáshoz vezető utak állapotát;
- a berakó állomások kapacitását és a berakásra való alkalmasságát;
- a szállítások sorrendjét.

A terv tartalmazza: az elszállításra kerülő alegységek megnevezését, a szállítmányonkénti kocsiszükségletet, a berakó állomást, hozzá vezető utakat, a besorolás rendjét, a berakás kezdetét, végét és indulás idejét, ha ismeretes a kirakó állomásra (gyülekezési körletet) is.

A vonatképzésnél a tengely- és a bruttó súlyhatáron túl még figyelembe kell venni:

- a szervezeti alegységeket lehetőleg ne bontsuk meg;
- az egy katonavonatban szállított alegység képes legyen a saját harcbiztosítást ellátni;
- minden vonat rendelkezzen annyi személyi állománnyal, hogy a be- és a kirakással kapcsolatos feladatokat meg tudja oldani;
- a vezetés feltétele biztosítva legyen;
- a szállítmány kirakása után az alegység a reá váró feladatot képes legyen megoldani;
- minden olyan csapatszállítmánynál, amelynél a szállítási idő három napot meghaladja és a vonatban legalább 10 db kéttengelyes személyekkel elfoglalt kocsik van, 1 db egészségügyi elkülönítő kocsit kell tervezni;
- minden üzemeltetett mozgókonyha részére külön fedett kocsit kell tervezni.

A tervet négy példányban kell elkészíteni (2. sz. melléklet):

- 1 pld.: az egységtörzs részére;
- 1 pld.: a BKKP-nak;
- 1 pld.: a berakásszabályozó tiszt részére;
- 1 pld.: a kirakásszabályozó tiszt részére.

Az egyes szállítványok parancsnokai részére a tervből – a rájuk vonatkozó mértékben – tervkivonatot kell adni.

A BKKP tájékoztatója és az egység berakási terv összeállítása után a törzsfőnök vezetésével a kijelölt szemrevételező csoport szemrevételezi (felderíti) a berakó körletet és a berakó állomásokat.

A berakó körlet szemrevételezése

A berakó körletet szemrevételező csoportot a berakásszabályozó tiszt vezesse (ha a berakó körlet területnagysága indokolja, több szemrevételező csoportot célszerű szervezni), a csoportba célszerű beosztani a híradó tisztet, műszaki tisztet, vegyvédelmi tisztet, orvost stb. A szemrevételezésben vegyen részt a BKKP is.

A szemrevételezés során tanulmányozzák:

– a berakó körleten belül a várakozási körleteket, berakó állomásokat, hozzá és elvezető utakat, azon a forgalomszabályozás rendjét;

– a várakozási körleteknél az alegységek elhelyezésének lehetőségeit, a zavartalan bevezetést és körlet elhagyásának a lehetőségeit, az alegységek védettségét az ellenség különböző behatásai ellen, az utak járhatóságát, és a rajtuk levő műtárgyak használhatóságát, kijelölik a tartalék várakozási körletet is az összes elemeivel;

– a tervezett berakó állomások megfelelnek-e a követelményeknek, az alegységek berakását biztosítják-e, milyen bővítési feladatokat kell végrehajtani;

– a vasútállomás befogadóképességét, rakodási lehetőségeit, rakodóvágányok és a rakodók állapotát, a berakó állomás milyen alegység berakására alkalmas;

– a berakás előtti készenléti helyeket és ott az alegység elhelyezési lehetőségét;

A szemrevételezés során rögzíteni kell az egyes objektumok közötti összeköttetési lehetőségeket és a tervezett vezetés rendjét. A szemrevételezés eredményét térképen kell rögzíteni, amely tartalmazza:

– a berakó körletet és a tartalék berakó körlet határait;

– berakó állomásokat, tartalék berakó állomásokat, a berakás előtti készenléti helyeket;

– az alegység (egység) várakozási körleteit és tartalék várakozási körleteket, a csapatok mozgására kijelölt útvonalakat;

– a harcbiztosítást, a technikai biztosítást, a forgalomszabályozást, és a híradás megszervezésének lehetséges rendjét.

A csapatszállítmány parancsnoki közegeinek kijelölése és a részükre átadandó okmányok elkészítése

A berakásra kerülő egység, minden egyes katonavonathan továbbított alegység (alegységek) részére – függetlenül attól, hogy egy vagy több katonavonathan kerülnek elszállításra – a közvetlen berakás, szállítás és kirakás irányítására és a feladatok végrehajtására a szállítandó egység parancsnoka a szállítási parancsában különböző parancsnoki közegeket jelöl ki név szerint. Ezek:

– Szállítmányparancsnok;

– Szállítmányparancsnok helyettese;

– Szállítmányparancsnok politikai helyettese;

– Szállítmány ellátó tiszt (tiszthelyettes);

– Szállítmány orvosa (felcser).

Az egy katonavonathan továbbításra kerülő alegység (alegységek) közvetlen parancsnoka a szállítmányparancsnok. A szállítmányparancsnok feladatainak megkönnyítése és leszabályozása céljából, az ezred törzse különböző okmányokat készít elő és ad át részére, ezek:

– a szállítmány menetlevél két példányban;

– katonai szállítmánylevél;

– a ... sz. szállítmány őrzési terve;

– a ... sz. szállítmány berakási terve;

– a szállítmány úti élelmezési jegye; csak abban az esetben kerül átadásra,

ha a szállítás alatt élelemellátó ponton tervezünk élelmezést, vagy élelmezési anyagfelvételezést.

A törzs által elkészített okmányokat (mint egységcsomagot, borítékolva) a szállítási parancs kihirdetése után minden szállítmányparancsnok részére át kell adni.

Az egység vasúti szállításra vonatkozó parancsának összeállítása és kihirdetése

Az egység törzse a berakásszabályozó tiszt vezetésével az előjáró parancsnok parancsa, a parancsnok elhatározása, a BKKP-val folytatott megbeszélés és a szemrevételezés eredménye alapján elkészítik az egység szállítási parancsát, amely tartalmazza:

- tájékoztató az általános helyzetről;
- az egység átcsoportosításának módját és célját;
- berakó körletet, berakó állomásokat, várakozási körleteket, a berakás előtti készenléti helyeket, a várakozási körleteket és a berakó állomásokat összekötő menetvonalakat;
- szállításra való készenlét idejét;
- az egyes alegységek berakásának sorrendjét (szállítmányonként külön-külön, berakás kezdete, vége, berakó állomás, szállítványparancsnoki közegek megnevezését);
- szállítívonalat egészben vagy részben (ha ismert a kirakó körlet is az összes elemeivel);
- be- és kirakásszabályozó tiszt nevére, rendfokozatát, tevékenységének helyét, idejét és vele az összeköttetés rendjét;
- szállítás alatt együttműködésre kötelezett illetékes közlekedési szervek települési helyeit, a velük való összeköttetés rendjének a megnevezését;
- az alegységek berakás, szállítás és kirakás alatti harcbiztosítási feladatait;
- a szállításra kerülő alegységek hadtápbiztosításának rendjét;
- azon szállítvány megnevezését, amelyen a harcálláspont és a hadtápvezetési pont kerül továbbításra;
- a berakás, szállítás és kirakás alatti összeköttetés és a vezetés rendjét;
- a jelentések megtételének idejét és rendjét.

A szállítási parancsot az egységnél általában szóban hirdetik ki. A kihirdetésen részt vesznek a parancsnokhelyettesek, a törzs tisztjei, fegyvernemi főnökök és szolgálatiág-vezetők, valamint a szállítványok parancsnokai. A szállítási parancs kihirdetése után a szállítványparancsnokok részére át kell adni a szállítványukra vonatkozó egységcsomagot.

A berakás előkészítésének és végrehajtásának ellenőrzése (az operatív csoport részéről)

Az alárendelték feladatai végrehajtásának figyelemmel kísérése, segítségnyújtás megadása, vagyis az ellenőrzési feladatok folytatása a szervezési időszak befejezése után lesz erőteljesebb. Ennek ellenére a berakásszabályozó tiszt, az operatív csoporttal egyetemlegesen – a feladat átfogó ismeretének birtokában –, figyelmét a fő feladatot megoldó alegység irányába összpontosítja.

Az előkészületi időszakban figyelemmel kíséri a várakozási körletben és a berakó állomáson folyó munkákat, az alegységek elhelyezkedését, besorolását, a berakási feladatok végrehajtását, az intézkedésein keresztül biztosítja a tervszerűséget.

A berakászsabályozó tiszt a tervek elkészítése után is folyamatos összekötést tart a BKKP-al.

A berakás folyamatosságát és tervszerűségét akadályozó tényezők megszüntetésére az operatív csoporton keresztül kell intézkedni.

A berakás időszakában a berakó állomáson segítsék elő a berakás és a katonavonatok indításának tervszerűségét.

Az ellenőrzés során észlelt hibákat azonnal szüntessék meg és következetesen tartsák be a parancsnok elhatározását.

(1-3. sz. ábra és az 1., 2. sz. melléklet a folyóirat végén található.)